

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 2010 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych
i niepublicznych szkołach i placówkach**

Na podstawie art. 95a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 oraz z 2009 r. Nr 139, poz. 1130) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. 1. W pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewnia się ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej.

2. Urządzenia sanitarnohigieniczne są utrzymywane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 r.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

w porozumieniu

MINISTER PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705 oraz z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 187 i Nr 148, poz. 991.

UZASADNIENIE

Zapewnienie ciepłej bieżącej wody oraz środków higieny osobistej powinno być standardem w każdej polskiej szkole i placówce, natomiast ponad 10% wszystkich uczniów nie ma w szkole możliwości umycia rąk w ciepłej wodzie. Dzieci i młodzież to grupa wiekowa najbardziej narażona na infekcje, choroby zakaźne, w tym wirusowe zapalenie wątroby typu A, zakażenia meningokokowe i pneumokokowe oraz grypę. Niewykształcony w pełni system odpornościowy dzieci oraz pełna zależność od otoczenia nakłada na społeczeństwo obowiązek szczególnej troski o tę grupę. Uczniom i wychowankom należy zapewnić możliwość umycia rąk i twarzy ciepłą wodą z mydłem oraz możliwość ich wysuszenia. W tym celu niezbędne jest udostępnienie środków higieny osobistej takich, jak mydło w dozowniku, ręczniki papierowe lub suszarki do rąk. Ciepła, bieżąca woda jest niezbędna do tego, aby wyrobić w uczniach nawyk mycia rąk przed i po spożyciu posiłku, przed i po wyjściu z toalety oraz w innych sytuacjach w miarę potrzeb. Ręce i twarz to miejsca, gdzie najłatwiej gromadzą się czynniki chorobotwórcze (wirusy, bakterie, jaja pasożytów), łatwo roznoszone między osobami. Konieczne jest zatem zapewnienie uczniom warunków gwarantujących wykonanie podstawowych czynności higienicznych zwiększających bezpieczeństwo zdrowotne. Szkoła lub placówka to miejsca, w których uczniowie powinni również zdobyć wiedzę na temat higieny osobistej oraz wyrobić w sobie nawyk dokładnego i częstego mycia rąk.

W roku 2008 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS), w ramach nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauki i wychowania, skontrolowali ogółem 31 825 (tj. 87,12%) tych placówek spośród 36 529, w tym skontrolowano 7 295 przedszkoli oraz 19 263 szkół i placówek działających w systemie oświaty. W skontrolowanych jednostkach przebywało łącznie 6 960 010 dzieci i młodzieży. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 2 468 przedszkolach i szkołach aż 612 694 uczniów nie ma dostępu do ciepłej bieżącej wody. Jednostki nieobjęte kontrolą mieszczą się na ogół w nowych budynkach lub w latach poprzednich nie stwierdzono w nich problemów z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków.

Dodatkowo w maju 2009 r. PIS przeprowadziła kontrolę dotyczącą warunków utrzymania higieny osobistej uczniów w przedszkolach, szkołach i placówkach. Za właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uznano wyposażenie toalet

w ciepłą bieżącą wodę, mydło w dozowniku, ręczniki papierowe lub suszarki do rąk, papier toaletowy w kabinach ustępowych. W wyniku kontroli 6364 jednostek, w prawie 23% spośród nich – w opinii PIS – warunki do utrzymania higieny osobistej okazały się niewłaściwe, w tym w 10,64% przypadków stwierdzono brak ciepłej bieżącej wody.

Koszty wdrożenia w życie przepisów rozporządzenia w szkołach i placówkach, w których nie ma dostępu do ciepłej wody, będą ponosić organy prowadzące szkoły i placówki. Warto jednak podkreślić, że będą one niewielkie. Przybliżona cena jednego ogrzewacza przepływowego to ok. 150-200 zł, natomiast bojlera 100 l – ok. 400 zł.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 roku. W tej dacie organy prowadzące szkoły i placówki zobowiązane będą zapewnić uczniom pomieszczenia sanitarnohigieniczne z ciepłą i zimną bieżącą wodą oraz środki higieny osobistej. Jednostki samorządu terytorialnego będą miały możliwość dofinansowania remontów prowadzonych szkół i placówek z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2011.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej. Żaden z podmiotów nie wyraził zainteresowania pracami nad projektem.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Nowelizacja rozporządzenia jest adresowana do publicznych i niepublicznych szkół i placówek. Przyjęte rozwiązania oddziaływać będą także na organy prowadzące szkoły i placówki. Pozytywne skutki zmian odczują uczniowie tych jednostek ze względu na mniejszą zachorowalność na choroby zakaźne, wzrost efektywności uczenia się, spowodowany zwiększoną frekwencją, a także ich rodzice, lokalni pracodawcy i służba zdrowia.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia otrzymali do konsultacji następujący partnerzy społeczni i związki zawodowe:

- 1) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 3) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 4) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 5) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 6) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 7) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 8) Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 9) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 10) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 11) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
- 12) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 13) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 14) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji;
- 15) Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Projekt otrzymali również: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Obywatelskich.

W ramach konsultacji społecznych Towarzystwo Wiedzy Powszechnej zaproponowało, aby rozważyć dofinansowanie niektórych gmin. Uwaga ta została uwzględniona poprzez przesunięcie terminu wejścia w życie rozporządzenia oraz umożliwienie dofinansowania remontu z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

Dodatkowo uwagi zgłosili Rzecznik Praw Dziecka, a także Zespół Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Rzecznik Praw Dziecka zwrócił się z prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia do rozporządzenia przepisu, mającego na celu zapewnienie pomieszczeń sanitarnohigienicznych wewnątrz budynków we wszystkich szkołach i placówkach. Takie rozwiązanie było rozpatrywane po uwadze Głównego Inspektora Sanitarnego. Regulacja taka niesie za sobą zbyt duże konsekwencje (np. zamykanie szkół) oraz jest zbyt kosztowna dla organów prowadzących, w związku z tym uwaga ta nie została uwzględniona.

Zarówno przez Zespół Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jak i Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu została podniesiona kwestia przesunięcia terminu wejścia w życie rozporządzenia z dnia 1 września 2010 r. na dzień 1 września 2011 r. Uwaga ta została uwzględniona, aby umożliwić jednostkom samorządu terytorialnego prowadzącym szkoły i placówki dofinansowanie remontu z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej oraz wydłużyć czas na dostosowanie warunków do przepisów regulacji.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia spowoduje niewielkie skutki finansowe dla budżetów organów prowadzących szkoły i placówki. Regulacja nie spowoduje dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.

W wyniku ogólnopolskiej kontroli przeprowadzonej w 2008 roku przez Generalny Inspektorat Sanitarny stwierdzono, że w 2 468 przedszkolach i szkołach 612 694 uczniów nie ma dostępu do ciepłej bieżącej wody. Przyjmując, że na 20 uczniów w szkole i placówce powinna przypadać jedna umywalka, na skalę kraju zapotrzebowanie na ogrzewacze przepływowe wyniesie:

$$612\ 694 : 20 = 30\ 635 \text{ sztuk.}$$

Zakładając, że koszt jednego ogrzewacza przepływowego, który umieszcza się nad umywalką to ok. 200 zł, wydatki na ich zakup w całej Polsce wyniosą:

$$30\ 635 \times 200 \text{ zł} = 6\ 127\ 000,00 \text{ zł.}$$

Szacunkowe średnie zużycie ciepłej wody przez ucznia w szkole lub placówce wynosi 8 dm³. Natomiast z informacji otrzymanych od producentów i dystrybutorów

urządzeń grzewczych wynika, że ogrzewacz przepływowy, aby ogrzać 1000 litrów wody o temperaturze 10°C do temperatury 40°C, która jest uznawana za odpowiednią do umycia rąk, potrzebuje 34,5 kWh energii. Przyjmując, że średni koszt 1 kWh to 50 gr, do ogrzania 1000 litrów wody potrzebna jest kwota: $34,5 \text{ kWh} \times 0,5 \text{ zł} = 17,25 \text{ zł}$.

Aby uczniom, którzy nie mają w szkole lub placówce dostępu do ciepłej wody, zapewnić odpowiednie warunki higieny wymagana jest następująca ilość wody:

$$8 \text{ l} \times 612694 = 4\,901\,552 \text{ l.}$$

Koszt zapewnienia ciepłej wody wszystkim uczniom w ciągu jednego dnia spędzonego w szkole lub placówce wynosi: $4\,901\,552 \text{ l} / 1000 \text{ l} \times 17,25 \text{ zł} = 84\,551,77 \text{ zł}$.

Natomiast koszt ten w odniesieniu do jednej szkoły lub placówki wynosi:

$$84\,551,77 \text{ zł} / 2\,468 = 34,26 \text{ zł (dziennie)}.$$

Zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego (Dz. U. Nr 46, poz. 432, z późn. zm.) zajęcia dydaktyczno-wychowawcze powinny trwać co najmniej 178 dni. W związku z tym koszt eksploatacji ogrzewacza przepływowego w skali roku szkolnego wynosi:

$$34,26 \text{ zł} \times 178 = 6\,098,28 \text{ zł}.$$

Warto zaznaczyć, że ogrzewacz przepływowy ogrzewa wodę tylko od momentu odkręcenia wody do momentu jej zakręcenia. Gdy urządzenie nie jest używane, nie pobiera energii.

Powyższe obliczenia są danymi szacunkowymi.

Do zamontowania w szkole i placówce ogrzewacza przepływowego ma prawo osoba z uprawnieniami elektrycznymi. Szkoły i placówki mogą korzystać z usług inspektora ds. budynków lub konserwatora szkoły lub placówki z gminy lub też z usług przedstawicieli jednostki ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek utworzonej przez organ prowadzący szkoły i placówki, zgodnie z art. 5 ust. 9 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Często w szkole lub placówce zatrudniony jest dozorca z odpowiednimi kwalifikacjami, który dodatkowo wykonuje prace hydrauliczne i elektryczne. W powyższych przypadkach montaż ogrzewacza przepływowego będzie wchodził w zakres obowiązków ww. osób. Natomiast, jeżeli szkoła lub placówka nie zatrudnia osoby uprawnionej do montażu takiego urządzenia, koszt ten wyniesie: 60-70 zł.

W przypadku konieczności dostosowania i przerobienia instalacji koszt ten wzrośnie do 100-150 zł.

Przyjęte rozwiązania są korzystne dla organów prowadzących ze względu na niskie koszty zakupu ogrzewacza przepływowego, łatwość obsługi oraz montażu bez konieczności wymiany instalacji, a także ze względu na aspekt higieniczny oraz zdrowotny uczniów. Rozporządzenie dopuszcza jednak każde inne rozwiązanie techniczne m.in. zakup bojlera, termy gazowej lub elektrycznej oraz wymianę instalacji wodnej. Wskazanie podobnych danych jest niemożliwe do obliczenia w przypadku np. bojlera, gdyż urządzenie to podgrzewa wodę, która stoi w zbiorniku i niewykorzystana stygnie. Obliczenia te musiałyby uwzględniać dodatkowo częstotliwość korzystania z ciepłej wody oraz izolację termiczną bojlera.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Źródła finansowania

Wszelkie skutki finansowe będą pokrywane z dochodów organów prowadzących szkoły i placówki, których regulacja dotyczy.